

Od: eia@samospravydomov.org
Odoslané: nedeľa 8. júna 2025 22:35
Komu: oszp.KE@minv.sk
Kópia: 'Jan Tkac'; zds-mailing-list@googlegroups.com
Predmet: OU-KE-OSZP3-2025/023989-017 (EIA: IBV Arméria II, II, IV)
Prílohy: zavazne-stanovsiko-zo-zistovacieho-konania-ibv-armeria-ii-iii-iv-pdf.pdf; IdSMPdf_19SVs-7-2024.pdf; ec-fp-CHAP(2022)00380.pdf; ec-fp-CHAP(2023)00129.pdf; CHAP 2023 00129 Aarhus preclosure sk.pdf

Odvolaie voči rozhodnutiu zo zisťovacieho konania č. OU-KE-OSZP3-2025/023989-017

Príkaz advokátovi JUDr. Jánovi Tkáčovi spísať a podať správnu žalobu na ochranu zákonnosti v oblasti životného prostredia

Procesné dôvody uplatnenia právneho prostriedku účinnej nápravy

- 1) **Vylúčenie správneho poriadku zo zisťovacích konaní malo zabezpečiť zameranie na osobitné procesné inštitúty §29 zákona o EIA a ich plné využitie za účelom naplnenia účelu zákona a Smernice o EIA – teda aby prebehol ako tzv. screening odbornou diskusiou medzi príslušným úradom posudzovania EIA, dotknutou obcou a navrhovateľom podľa §29 ods.6 a aby si zabezpečil doplňujúce informácie k zámeru dopytom od relevantných organizácií podľa §29 ods.8 zákona o EIA. Procesná nezákonnosť spočíva v nedôslednej aplikácii derogačného ustanovenia §64 písm.f zákona o EIA o neuplatňovaní správneho poriadku v zisťovacom konaní a to tým, že ho fakticky skryto uplatňoval analaogicky.**

V prvom rade si treba uvedomiť, že úrad posudzovania NIE JE správnym orgánom; napriek tomu sa úrad nedokázal oslobodiť od vplyvu správneho poriadku a je zjavné, že zisťovacie konanie viedol ako kvázi správne konanie. Ide o prvé principiálne zlyhanie. Chápanie vlastného seba ako predovšetkým správneho orgánu podľa správneho poriadku a nie ako odborného orgánu starostlivosti o životné prostredie podľa §12 zákona č.525/2001 Z.z. o starostlivosti o životné prostredie. Iným slovom – problémom úradníka je, že sám seba vníma predovšetkým ako byrokrata a nie odborníka zabezpečujúceho konkrétnu odbornú agendu starostlivosti o životné prostredie.

Vplyv správneho poriadku spôsobuje, že rozhodnutie je vo finále fakticky arbitrárne, svojvoľné a v rozpore so zákonom o EIA; nesprávny procesný postup spočíva v nedostatočnom uplatnení derogačného ustanovenia §64 písm.f zákona o EIA podľa ktorého sa správy poriadok neuplatňuje.

Príslušný úrad sám seba vníma stále ako vnútroštátny správny orgán realizujúci štátnu správu podľa slovenského práva; príslušný úrad však sám seba dostatočne nevníma ako osobitný orgán starostlivosti o životné prostredie realizujúci európsku agendu podľa Smernice o EIA. Uplatňuje teda aspoň analogicky všeobecný procesný predpis správneho poriadku pričom vôbec neuplatňuje osobitný zákon č.525/2001 Z.z. o štátnej starostlivosti o životné prostredie a neuplatňuje legislatívny výklad ustanovení zákona o EIA podľa Dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z.

Výsledkom je taký výklad ustanovení zákona o EIA, ktorý je úradmi interpretovaný skrytým analogickým uplatňovaním správneho poriadku bez toho, aby sa uplatňoval tzv. eurokonformný výklad práva.

Legislatívec však poskytol obsiahly výklad ustanovení nového zákona o EIA a to v Dôvodovej správe k zákonu č.350/2024. Z.z., ktorým sa rekoifikoval zákon o EIA a to najmä proces zisťovacieho konania. Z dôvodovej správy vyberáme:

Návrh zákona preto, po vzore smernice EIA v platnom znení, prináša jednoznačné oddelenie procesu zisťovacieho konania a určenia rozsahu hodnotenia od samotného procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, zjednodušenie a zníženie počtu súvisiacich procesných úkonov a zároveň presnejšie upravuje požiadavky na odbornosť osôb vykonávajúcich hodnotenie vplyvov, s cieľom maximálne sa vo všetkých oblastiach priblížiť Smernici EIA. V rovnakom duchu novela mení a dopĺňa niektoré prílohy.

...

Zisťovacie konanie (screening) je proces, ktorého účelom je určenie (determination), či projekty v Prílohe II smernice EIA v platnom znení podliehajú posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, teda či ich realizáciou hrozí významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie. V zmysle čl. 4 smernice EIA v platnom znení sa takýto screening realizuje výlučne v komunikácii medzi navrhovateľom a príslušným orgánom a prípadne s osobitnými orgánmi podľa čl. 6 ods. 1 smernice EIA v platnom znení („...orgány, ktorých sa projekt bude pravdepodobne týkať z dôvodu ich osobitných právomocí v oblasti životného prostredia, alebo na základe miestnej alebo regionálnej príslušnosti...“).

...

Zároveň sa samostatne definuje proces zisťovacieho konania ako postup, ktorého výsledkom má byť odborné určenie (determination), či navrhovaná činnosť alebo jej zmena definovaná v Prílohe č. 8, časti B má potenciál spôsobiť významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie a teda či má byť predmetom procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Primerane sa dokumentácia s doterajšími názvami Zámer a Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti zachováva iba pre procesy zisťovacieho konania.

...

Zisťovacie konanie je definované ako proces vyňatý z režimu zákona č. 71/1976 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Z režimu správneho poriadku je vyňaté aj rozhodnutie zo zisťovacieho konania, pre ktoré sa zavádza pojem určenie a bude mať formu záväzného stanoviska. Samotné záväzné stanovisko musí obsahovať riadne zdôvodnenie ako aj všetky náležitosti definované v čl. 4 ods. 5 písm. a) a b) smernice EIA v platnom znení.

Podľa č. 4 ods. 5 Smernice o EIA:

„Príslušný orgán prijme svoje rozhodnutie na základe informácií, ktoré mu poskytol navrhovateľ v súlade s odsekom 4, berúc do úvahy v určitých prípadoch výsledky predbežných overovaní alebo posudzovaní vplyvov na životné prostredie vykonaných v zmysle právnych predpisov Únie iných ako táto smernica.

Rozhodnutie sa zverejní a:

- a) ak sa rozhodne, že je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie, uvádza hlavné dôvody požadovania takéhoto posúdenia s odkazom na príslušné kritériá uvedené v prílohe III alebo*
- b) ak sa rozhodne, že nie je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie, uvádza hlavné dôvody nepožadovania takéhoto posúdenia s odkazom na príslušné kritériá uvedené v prílohe III a uvedie aj všetky vlastnosti projektu a/alebo plánované opatrenia, ktorými sa má zabrániť alebo predísť tomu, čo by inak mohli byť významné nepriaznivé účinky na životné prostredie, ak ich navrhovateľ navrhol.“*

Podstata screeningu spočíva v tom, že úrad má identifikovať vplyvy na životné, prostredie na základe informácií zo zámeru a určiť, či je takáto informácia dostatočná na zabezpečenie environmentálnej kvality zámeru navrhovanej činnosti či jej zmeny alebo sa vyžaduje ďalšie posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Konkrétne procesné zlyhanie úradu spočíva v tom, že v dôsledku vnímania samého seba ako správneho orgánu, ktorý má rozhodnúť vo veci konal výlučne analogicky uplatňovaním správneho poriadku, teda zozbieral vyjadrenia dotknutých orgánov, formálne ich ústne prejednal a následne ipso facto sám na podklade týchto vyjadrení rozhodol. Ide o procesne nesprávny postup.

Podstatou screeningu je, že orgán posudzovania EIA už nerozhoduje o veci sám, ale rozhoduje v spolupráci s dotknutou obcou (ktorá ako združenie obyvateľov žijúcich na ich území háji nielen územný plán podľa § 4 ods. 3 písm. d zákona o obecnom zriadení ale aj zdravé životné prostredie podľa § 4 ods. 3 písm. h zákona o obecnom zriadení) a navrhovateľom (resp. jeho právnym zástupcom; spravidla spracovateľom zámeru). Orgán posudzovania tak už nie je ani tak mocenským orgánom ako skôr mediátorom odbornej diskusie medzi dotknutou obcou ako reprezentantom zainteresovanej verejnosti a budúceho povoľovacieho orgánu a navrhovateľom. Dotknuté orgány a verejnosť svojimi stanoviskami majú túto odbornú diskusiu usmerňovať či rozvíjať nastoľovaním odborných tém, ktoré je potrebné v rámci tzv. screeningu (ktorý je podstatou zisťovacieho konania).

Iným slovom, vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov a zainteresovanej verejnosti nemá byť výsledkom posúdenia pracovníkom príslušného úradu ale výsledkom odborného prerokovania pripomienok na ústnom pojednávaní; to nebolo splnené.

- 2) Hlavným procesným zlyhaním príslušného úradu nie len to, že rozhodol vo veci sám, ale to, že si nezabezpečil dostatočnú súčinnosť dotknutých orgánov a dotknutej obce procesným nástrojom podľa §29 ods.8 zákona o EIA.

Vyjadrenia dotknutých orgánov sú všeobecné, šablónovité, v rovnakom znení uplatňované k v podstate každému zámeru v zisťovacom konaní. Príslušný orgán ich mal v zmysle §29 ods.8 zákona o EIA vyzvať k tomu, aby v rámci svojej kompetencie jednoznačne identifikovali nedostatky zámeru v oblasti ich vecnej pôsobnosti.

V danom prípade sa to týka najmä dotknutého orgánu štátnej vodnej správy. Ukázalo sa, že „*že realizáciou navrhovanej činnosti môže dôjsť k negatívnemu vplyvu na množstvo a kvalitu povrchových vôd ako aj k zmene hydrologických a hydrogeologických pomerov riešeného územia*“; ale všetkých toto konštatovanie nechalo ľahostajných. Nikto sa nevyjadril k tomu, ako veľké je to riziko, či je potrebná výnimka podľa §16a ods.10 vodného zákona a ak áno tak za akých podmienok; pritom toto všetko je predmetom verejných záujmov ochrany vôd, ktoré mala realizovať práve štátna vodná správa. Na prerokovaní zámeru mala byť štátna vodná správa aktívna, aby sa identifikovali tieto riziká voči vodám ako aj to, či je potrebná výnimka.

Príslušný orgán posudzovania EIA nevyužil svoju procesnú právomoc podľa §29 ods.8 zákona, ktorý mu umožňoval požiadať navrhovateľa alebo iné príslušné dotknuté subjekty o súčinnosť v tomto smere. Zákon o EIA nešpecifikuje, ktoré subjekty sú relevantné; podľa povahy veci nimi môže byť dotknutý orgán v rámci svojej vecnej pôsobnosti podľa zákona č.525/2000 Z.z. o štátnej starostlivosti o životné prostredie, odborne spôsobilá osoba v príslušnom odbore podľa §62 zákona č.24/2006 Z.z. o EIA, znalec podľa zákona č.382/2004 Z.z. o znalcoch alebo aj všeobecne uznávaná ekologická mimovládka odborne sa špecializujúca na niektorú oblasť životného prostredia (napr. SoS Birdlife pre ochranu vtáctva, BROZ pre všeobecnú ochranu prírody a krajiny a VIA IURIS pre agendu EIA podľa Smernice o EIA do slovenského práva).

Následkom nevyužitia tohto procesného prostriedku je porušenie:

- práva na úplné a včasné informácie o životnom prostredí (čl.45 Ústavy SR, čl.4 a čl.5 Aarhuského dohovoru)
- porušenie základnej zásady ochrany životného prostredia podľa §11 a §12 zákona o životnom prostredí (skúmanie kumulatívnych a synergických vplyvov podľa regulácie osobitnými zákonmi)
- porušenie základnej zásady ochrany životného prostredia podľa §16 zákona o životnom prostredí (odbornosť musí byť využitá na zabezpečenie ochrany životného prostredia)
- s následkom nedostatočného poznania a teda nedostatočného vyhodnotenia rizika spojeného so znečistením ovzdušia (§3 a §4 zákona č.146/2023 Z.z. o ochrane ovzdušia)
- s následkom reálneho rizika poškodenia alebo environmentálnej ujmy podzemných vôd (§16a ods.1 vodného zákona) v dôsledku nedostatočného vyhodnotenia súčasného stavu, rizík a vplyvov navrhovanej činnosti
- s následkom reálneho rizika nesplnenia si povinností vyplývajúcich z §3 zákona o ochrane prírody a krajiny aplikovaného na technické riešenie pozemných komunikácií.
- S následkom reálneho rizika spôsobenia nekompenzovaných dopravných problémov v dôsledku zvýšenia dopravnej záťaže v rozpore s §19 cestného zákona
- s následkom nenaplnenia účelu a cieľa zákona o EIA podľa §2
- s následkom nenaplnenia účelu screeningu podľa Smernice o EIA

Z hľadiska procesného ide o porušenie práva na dobrú správu vecí verejných podľa čl.41 Charty základných práv občanov Európskej únie.

3) Neprihliadnutie na kvalifikované nevyžiadané stanovisko ZDS v rozpore §29 ods.5 a ods.6 zákona o EIA.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia „*Okresný úrad prihliadal pritom aj na 9 doručených stanovísk podľa § 29 ods. 4 zákona o EIA k posudzovanej navrhovanej činnosti. Rezortný orgán, povoľujúci orgán, dotknutá obec a ani nikto z dotknutých orgánov nepožadoval posudzovanie navrhovanej činnosti podľa zákona o EIA.*“

Uvedená úvaha je v rozpore s §29 ods.5 a ods.6 zákona o EIA.

Podľa §29 ods.5 zákona o EIA „*Ak sú v lehote určenej podľa odseku 4 prvej vety doručené stanoviská od iných subjektov ako je uvedené v odseku 4, príslušný orgán takéto nevyžiadané stanoviská zohľadní a vysporiada sa s*

nimi v záväznom stanovisku zo zisťovacieho konania.“

Podľa §29 ods.6 zákona o EIA „Na ústnom pojednávaní sa prerokuje zámer alebo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti a doručené písomné stanoviská podľa odsekov 4 a 5. Rezortný orgán, povoľujúci orgán, dotknutý orgán a dotknutá obec, na ktorej území sa má navrhovaná činnosť alebo jej zmena realizovať, ktoré doručili písomné stanovisko podľa odseku 4, môžu svoje pripomienky a požiadavky uplatniť najneskôr na ústnom pojednávaní, inak sa na ne neprihliada. Predmetom prerokovania na ústnom pojednávaní sú len odôvodnené pripomienky a požiadavky vyplývajúce z doručených stanovísk. Na neodôvodnené pripomienky a požiadavky sa neprihliada.“

Zo spôsobu akým príslušný úrad EIA komentoval pripomienky ZDS je zrejmé, že príslušný pracovník nepostupoval podľa uvedenej normy. Komentovanie stanoviska bolo realizované spôsobom, aby sa na ne neprihliadalo, hoci sú odôvodnené. Súčasne vyhodnotenie urobil sám úrad, hoci vyhodnotenie pripomienok ZDS malo byť výsledkom odborného vyhodnotenia zúčastnenými na ústnom prerokovaní zámeru; odôvodnenie neobsahuje informáciu, že by sa tak stalo.

Obsah odôvodneného nevyžiadaného stanoviska ZDS bola okrem iného aj „navigačnou pomôckou“ na čo sa v zisťovacom konaní zamerať, ktoré skutkové zistenia sú pre rozhodnutie podstatné. Ak by príslušný úrad stanovisko ZDS zohľadnil, mohol sa vyhnúť procesným a skutkovým chybám a nebolo by potrebné uplatniť právne prostriedky účinnej nápravy.

- 4) Neabsolvovanie ústneho prerokovania podľa §29 ods.6 zákona o EIA v predpokladanom rozsahu;** podstatou zisťovacieho konania je tzv. screening podľa Smernice o EIA v revízii z roku 2014 tzv. zjednodušenou formou; odborné prerokovanie zámeru nevykonávajú všetky relevantné subjekty ale len obec, navrhovateľ a dotknuté orgány na ústnom pojednávaní.

Podľa §29 ods.6 zákona o EIA „Na ústnom pojednávaní sa prerokuje zámer alebo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti a doručené písomné stanoviská podľa odsekov 4 a 5. Rezortný orgán, povoľujúci orgán, dotknutý orgán a dotknutá obec, na ktorej území sa má navrhovaná činnosť alebo jej zmena realizovať, ktoré doručili písomné stanovisko podľa odseku 4, môžu svoje pripomienky a požiadavky uplatniť najneskôr na ústnom pojednávaní, inak sa na ne neprihliada. Predmetom prerokovania na ústnom pojednávaní sú len odôvodnené pripomienky a požiadavky vyplývajúce z doručených stanovísk. Na neodôvodnené pripomienky a požiadavky sa neprihliada.“

Dňa 29.04.2025 sa na okresnom úrade v súlade s § 29 ods. 6 zákona o EIA uskutočnilo ústne pojednávanie, ktorého sa zúčastnil zástupca navrhovateľa J. M. T. V. Družstvo, Slánska 20D, 080 06 Prešov, IČO: 53 639 391 – Mgr. Ján Varholík a zástupca ESVE s.r.o., Rázusová 45, 040 01 Košice, IČO: 46 570 462 – Ing. Svetlana Vargová. V rámci ústneho pojednávania boli prerokované stanoviská všetkých dotknutých subjektov. Prítomní boli informovaní o ďalšom postupe okresného úradu. Navrhovateľ a zástupca spoločnosti ESVE, s.r.o. po nahliadnutí a oboznámení sa s predloženými stanoviskami ku zámeru navrhovanej činnosti do záznamu z ústneho pojednávania uviedli (uvedená citácia): „ESVE, s. r. o., Pripomienky dotknutých orgánov budú rešpektované, zahrnuté do ďalších stupňov PD a pred podaním žiadosti na povoľovacie konania budú v každom stupni PD vyhodnotené. Pripomienky OZ ZDS žiadame neakceptovať nakoľko neboli podané v zákonom stanovenej lehote, sú všeobecného charakteru, pravdepodobne bez preštudovania predloženého zámeru“.

Osobitne šokujúci je šikanózný výkon práva zo strany navrhovateľa, ktorého vyjadrenia smerovali priamo proti uplatňovaniu práv zainteresovanou verejnosťou ako aj proti dikcii §29 ods.5 zákona o EIA. A ešte šokujúcejšie je, že úradníčka tomu v rozpore so zákonom vyhovel (viď predchádzajúci bod). Účelom bolo nielen spôsobiť ujmu na právach ZDS na úplné a včasné informácie ale hlavne vyhnúť sa dôslednému zisťovaniu a identifikácii rizík a hrozieb životnému prostrediu, od ktorého závisí aj výrok rozhodnutia. Preto je ešte šokantnejšie, že arogantný úradník sa podľa tohto želania fakticky správval.

* * *

Aj ďalšie dotknuté orgány identifikovali potrebu ďalšieho skutkového zisťovania:

- Štátna vodná správa identifikovala svojim stanoviskom č. OU-KE-OSZP3-2025/018068-002 potrebu zabezpečenia záväzného stanoviska podľa §16a ods.1 vodného zákona, ktorou podmienila súhlas so zámerom.
- Štátna správa ochrany ovzdušia stanoviskom OU-KE-OSZP3-2025/027832 identifikovala hlavné vplyvy na ovzdušie: „*Počas prevádzky sa predpokladá navýšenie emisií, len zo zvýšeného pohybu automobilov, objekty nebudú vykurované plynom, ako zdroj tepla a teplej vody sú navrhované tepelné čerpadlá, resp. fotovoltaika. V rámci navrhovanej činnosti vznikne nový stredný zdroj znečisťovania ovzdušia a to záložný zdroj.*“
- Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky listom č. 14344/2025/SSP/32459 výslovne požadovalo rešpektovať požiadavky, okrem iného aj „*dopravné pripojenia žiadame riešiť na základe dopravno-inžinierskych podkladov, posúdením dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možností systémom obslužných ciest a ich pripojením na existujúce miestne cesty a následne na nadradenú cestnú sieť v súlade s platnými STN a technickými predpismi bez nutnosti udeľovania súhlasu na technické riešenie odlišné od STN a technických predpisov pre pozemné komunikácie, autorizovaným inžinierom pre dopravné stavby*“ a „*dodržať v blízkosti pozemných komunikácií ochranné pásma pred negatívnymi účinkami dopravy podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov (ďalej len „vyhláška MZSR“).* Umiestnenie lokalít, predovšetkým bývaní, v pásme s prekročenou prípustnou hodnotou hluku, infrazvuku a vibrácií dôrazne neodporúčame. V prípade potreby je nevyhnutné navrhnuť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat investorov na vykonanie týchto opatrení (napr. protihlukových);“
- Mesto Košice stanoviskom dotknutej obce č. MK/A/2025/16250 požadovalo „*overiť vhodnosť a kapacitu dopravného napojenia na Triedu KVP*“, čo je fakticky len rozšírenie požiadavky dopravno-kapacitného posúdenia z dielne MD SR.

Ani tieto skutkové okolnosti a požiadavky neboli na ústnom pojednávaní prerokované a tak si príslušný úrad posudzovania EIA nesplnil procesnú povinnosť vyplývajúcu z §29 ods.6 zákona o EIA v zákonom a stanoviskami požadovanom rozsahu.

* * *

Príslušný úrad konal v zisťovacom konaní svojoľne, arbitrárne a v rozpore s osobitnou úpravou zákona o EIA a v rozpore s podstatou zisťovacieho konania, ktorým je naplnenie čl.4 ods.5 Smernice o EIA. V Konkrétnych podmienkach Slovenska to znamená, že príslušný úrad konal zbytočné úkony, míňal čas na nepodstatné veci a zisťovania a nezameral sa na podstatu zisťovacieho konania, ktorým sú dva osobitné inštitúty a to ústne prerokovanie podľa §29 ods.6 zákona o EIA a prípadne doplnujúce skutkové zisťovanie podľa §29 ods.8 zákona o EIA ak by vyplynula takáto potreba; v danom prípade takáto potreba bola vyslovená ako zainteresovanou verejnosťou, tak aj dotknutými orgánmi.

Vecné dôvody uplatnenia právneho prostriedku účinnej nápravy

- 5) Účelom zisťovacieho konania je identifikovať hlavné vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie a to aplikovaním kritérií zisťovacieho konania na skutkové zistenia predpokladaných vplyvov na životné prostredie a určiť primerané opatrenia tak, aby sa realizácia stala environmentálne prijateľnou (§2 zákona o EIA, §29 ods.15 zákona o EIA). Tento účel a cieľ zisťovacieho konania sa nenaplnil.**

Podstatou zisťovacieho konania je identifikovať najvýznamnejšie vplyvy, určiť či ide o znečistenie, poškodenie alebo ujmu na životnom prostredí a určiť či si skutkové zisťovanie vplyvov vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie; v prípade ak sa ďalšie posudzovanie nevyžaduje je potrebné určiť opatrenia, ktorými sa vplyvy na životné prostredie eliminujú alebo aspoň zmierňujú.

Skutkové zisťovanie namietaný úrad len predstieral plagiátorským prevzatím ucelených častí zámeru (str.6 hore až str.8 v strede napadnutého rozhodnutia); keďže nie je tento text označený ako citácia, potom ide o plagiátorstvo, ktorým sa predstiera skutkové zisťovanie reálnych vplyvov na životné prostredie.

Je potrebné pri tom vychádzať z podstaty plagiátorstva tak ako je definované (napr.

https://midas.uniba.sk/?page_id=189):

Plagiátorstvo je neoprávnené prebratie myšlienky (teórie, záverov, hypotéz, metafor), a to nielen úplné, ale i čiastočné (teda len s malými či povrchnými úpravami) bez odkazu na ich pôvodcu.

Plagiát je cudzie dielo (alebo jeho časť), ktoré autor diela resp. odbornej práce prehlasuje za vlastné a uvádza ho (ju) za vlastné.

Keďže plagiát je nelegitímne prebratie práce druhého, nie je možné akceptovať a súhlasiť s názorom, že napadnuté rozhodnutie je dostatočne vyhodnotené argumentami odvolacieho úradu. Nelegitímne okopírované texty zo zámeru nie sú dostatočným vyhodnotením skutkového stavu zo strany konajúceho správneho orgánu už zo svojej podstaty plagiátorstva.

Vecné a právne vyhodnotenie skutkových zistení (bez ohľadu na to, že ide o plagiát) absentuje úplne. Je nahradené všeobecnou úvahou v časti „záverečné vyhodnotenie“, z ktorého citujeme

„Okresný úrad Námestovo, odbor starostlivosti o životné prostredie v rámci zisťovacieho konania z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov vychádzal zo zámeru navrhovanej činnosti, pričom použil aj kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o posudzovaní vplyvov, uvedené v prílohe č. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie. Posúdil zámer z hľadiska povahy a rozsahu navrhovanej činnosti, miesta vykonávania a významu očakávaných vplyvov na životné prostredie, a to aj kumulatívnych, vrátane vplyvov na zdravie obyvateľov, pričom vzal do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území.“

Nie, v predchádzajúcom odstavci sme sa nepomýlili, ide o citáciu z rozhodnutia Okresného úradu Námestovo č. OU-NO-OSZP-2025/005678-017 pre zámer „Obchodný areál Slanica - II. Etapa OBCHODNÁ GALÉRIA“ ale aj o citáciu rozhodnutia Okresného úradu Košice č. OU-KE-OSZP3-2025/012853-017 pre zámer „Dostavba VÚSCH - III. etapa“ ale aj citáciu rozhodnutia Okresného úradu Partizánske č. OU-PE-OSZP-2025/000200-018 pre zámer „Bytové domy za riekou sekcia A,B,C,D,E, garážový dom, obchod, služby, dopravné napojenie, spevnené plochy, siete a základná technická infraštruktúra“. Áno, vo všetkých sa používa úplne presne tá istá formulácia. Ide o tri rozhodnutia podľa „nového“ zákona o EIA účinného od 1.1.2025, pričom posledné z nich bolo na odvolanie ZDS zrušené ako nezákonné a nedostatočné čo do skutkových zistení aj do právneho vyhodnotenia.

Porovnajme to s vyhodnotením (vecným aj právnym) v napadnutom rozhodnutí:

Okresný úrad v rámci zisťovacieho konania z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona o EIA vychádzal zo zámeru o navrhovanej činnosti, pričom použil aj kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o EIA uvedené v prílohe č. 10 zákona o EIA, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

Okresný úrad v rámci zisťovacieho konania pri rozhodovaní o tom, či sa navrhovaná činnosť bude posudzovať podľa zákona o EIA, primerane použil podľa § 29 ods. 7 zákona o EIA kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10 tohto zákona o EIA - posúdil navrhovanú činnosť z hľadiska jej povahy a rozsahu, miesta vykonávania navrhovanej činnosti, rozsahu nárokov na vstupy a výstupy, významu očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva, súladu s územno-plánovacou dokumentáciou, úrovne spracovania zámeru k navrhovanej činnosti a vzal do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území ako aj vzájomné súvislosti medzi aktivitami v prostredí (kumulatívne vplyvy).

Pri rozhodovaní vychádzal z predloženého zámeru navrhovanej činnosti, stanovísk dotknutých orgánov štátnej správy a samosprávy.

Predložená dokumentácia podáva základnú charakteristiku navrhovanej činnosti, základné údaje o súčasnom stave životného prostredia, základné údaje o predpokladaných vplyvoch na životné prostredie. Dostatočne definuje a hodnotí vplyvy navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia vrátane človeka.

Okresný úrad prihliadal pritom aj na 9 doručených stanovísk podľa § 29 ods. 4 zákona o EIA k posudzovanej navrhovanej činnosti. Rezortný orgán, povoľujúci orgán, dotknutá obec a ani nikto z dotknutých orgánov nepožadoval posudzovanie navrhovanej činnosti podľa zákona o EIA. Všetky pripomienky uvedené v stanoviskách vyhodnotil okresný úrad vo vzťahu k navrhovanej činnosti, pričom ak mal zato, že ide o pripomienky, ktorými je potrebné navrhovateľa zaviazat' z hľadiska eliminácie vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, zahrnul do opatrení tohto záväzného stanoviska. Podmienky a povinnosti vyplývajúce z dodržiavania všeobecne platných záväzných predpisov je povinný navrhovateľ dodržiavať pri realizácii a prevádzke navrhovanej činnosti a z tohto dôvodu ich okresný úrad nezahrnul do opatrení tohto záväzného stanoviska.

Je zjavné, že rovnaké „vyhodnotenie“ vplyvov na životné prostredie sa používa ako šablónovité univerzálne a všeobecné vyhodnotenie akéhokoľvek zámeru navrhovanej činnosti a to bez ohľadu na lokalitu a charakter navrhovanej činnosti resp. jej zmeny a bez ohľadu na platné právne predpisy.

- 6) Právnu materializáciou vecného nedostatku uvedeného v predchádzajúcom bode je porušenie normy druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA „Záväzný stanovisko zo zisťovacieho konania obsahuje hlavné dôvody, pre ktorý príslušný orgán určil, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena nemá posudzovať podľa tohto zákona s odkazom na príslušné kritériá uvedené v prílohe č. 10 tohto zákona, ako aj vlastnosti projektu alebo plánovaného opatrenia, ktorými sa má zabrániť alebo predísť tomu, čo by inak mohli byť významné nepriaznivé vplyvy na životné prostredie, ak ich navrhovateľ navrhol.“

„Hlavné dôvody ďalšieho neposudzovania“ sú skutkové zistenia negatívnych vplyvov na životné prostredie a „odkaz na kritériá zisťovacieho konania“ je právne vyhodnotenie týchto vplyvov.

Keďže skutkové zisťovanie sa len predstieralo plagiátorstvom, potom nutne absentujú aj „hlavné dôvody“ pre ktoré sa rozhodlo o ďalšom neposudzovaní; nutným príčinnou kauzálnym následkom je aj absencia konkrétnych kritérií (odkaz na ne), ktoré boli na tieto „hlavné dôvody“ uplatnené a ako. Ďalším nutným príčinnou-kauzálnym následkom je aj arbitrárnosť uložených opatrení.

V dôsledku nezistenia skutočných negatívnych vplyvov a v čom presne spočívajú a ako sa prejavujú úrad nebol schopný uviesť ani jeden hlavný dôvod prečo sa zámer nebude ďalej posudzovať; v dôsledku nezistenia skutočných negatívnych vplyvov a ich vecného vyhodnotenia nemohli byť ani uvedené konkrétne kritériá, ktoré sa mali použiť.

Podľa rozsudku NS SR č. 6Sžf/1/2009 „Za nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť možno podľa názoru Najvyššieho súdu SR považovať také rozhodnutie správneho orgánu, z ktorého výroku nemožno zistiť, ako vlastne správny orgán vo veci rozhodol, prípadne výrok, ktorý je vnútorne rozporný. Pod tento pojem spadajú prípady, keď sa nedá rozoznať, čo je výrok, čo odôvodnenie, kto je účastníkom konania a kto bol rozhodnutím zaviazaný. Medzi ďalšie dôvody nezrozumiteľnosti rozhodnutia správneho orgánu patrí rozpornosť výroku s odôvodnením, absencia právnych záverov vyplývajúcich z rozhodujúcich skutkových okolností, ako aj ich nejednoznačnosť. ... Nedostatok dôvodov znamená jednak absolútny nedostatok odôvodnenia, ale i to, že v rozhodnutí absentujú skutočnosti, ktoré viedli správny orgán k rozhodnutiu. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov je založená na nedostatku dôvodov skutkových zistení, o ktoré sa opierajú rozhodovacie dôvody. Za takéto vady

možno považovať prípady, keď rozhodnutie je založené na skutočnostiach v konaní nezisťovaných, prípadne na dôkazoch získaných v rozpore so zákonom alebo prípady, keď nie je zrejmé, či nejaké dôkazy boli v konaní vykonané.“

Keďže norma druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA v sebe koncentrovane materializovala aj skutkovú preskúmateľnosť („hlavné dôvody ďalšieho neposudzovania“) aj právnu zrozumiteľnosť („odkaz na kritériá zisťovacieho konania a spôsob ich uplatnenia“), tak potom uvedené nedostatky spôsobujú nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia zo zisťovacieho konania pre nedostatok hlavných dôvodov ďalšieho neposudzovania a v príčinnno-kauzálnom dôsledku súčasne právnu nezrozumiteľnosť neuvedením odkazu na kritériá, ktoré mali byť uplatnené na zistené vplyvy na životné prostredie.

Iným slovom, napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a nezrozumiteľné pre nedostatok skutkových zistení a absenciu odkazu na konkrétne kritériá zisťovacieho konania.

Vyjadrenie ZDS zjavne nabádalo úrad posudzovania EIA k tomu, aby uviedlo konkrétne kritériá zisťovacieho konania, ktoré sa v danom prípade majú uplatniť; napriek tomu napadnuté rozhodnutie ani vo vyhodnotení pripomienok ZDS ani vo vlastnom vyhodnotení zámeru neuvádza ani jedno konkrétne kritérium zisťovacieho konania, ktoré sa v danom prípade úradom uplatnilo. Rozhodnutie je teda nezrozumiteľné pre nedostatok právneho vyhodnotenia spočívajúci práve v uvedení konkrétnych uplatňovaných kritérií zisťovacieho konania, čo je podľa druhej vety §29 ods.15 zákona o EIA obligatórna náležitosť rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

Z dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z. k §29 vyberáme citujeme: *„Samotné záväzné stanovisko musí obsahovať riadne zdôvodnenie ako aj všetky náležitosti definované v čl. 4 ods. 5 písm. a) a b) smernice EIA v platnom znení.“*

Podľa č.4 ods.5 Smernice o EIA:

„Príslušný orgán prijme svoje rozhodnutie na základe informácií, ktoré mu poskytol navrhovateľ v súlade s odsekom 4, berúc do úvahy v určitých prípadoch výsledky predbežných overovaní alebo posudzovaní vplyvov na životné prostredie vykonaných v zmysle právnych predpisov Únie iných ako táto smernica.

Rozhodnutie sa zverejní a:

- a) ak sa rozhodne, že je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie, uvádza hlavné dôvody požadovania takéhoto posúdenia s odkazom na príslušné kritériá uvedené v prílohe III alebo*
- b) ak sa rozhodne, že nie je potrebné posúdenie vplyvov na životné prostredie, uvádza hlavné dôvody nepožadovania takéhoto posúdenia s odkazom na príslušné kritériá uvedené v prílohe III a uvedie aj všetky vlastnosti projektu a/alebo plánované opatrenia, ktorými sa má zabrániť alebo predísť tomu, čo by inak mohli byť významné nepriaznivé účinky na životné prostredie, ak ich navrhovateľ navrhol.“*

Z uvedeného je zrejmé, že ustanovenie §29 ods.15 je priamou transpozíciou tohto článku a teda, že okrem normy vnútroštátneho práva nebola dodržaná ani norma práva európskeho a teda ani účel a cieľ zákona a zisťovacieho konania.

7) Nedostatok zisťovania: vplyvy na ovzdušie podľa zákona č.146/2023 Z.z. o ochrane ovzdušia

Štátna správa ochrany ovzdušia stanoviskom OU-KE-OSZP3-2025/027832 identifikovala hlavné vplyvy na ovzdušie: *„Počas prevádzky sa predpokladá navýšenie emisií, len zo zvýšeného pohybu automobilov, objekty nebudú vykurované plynom, ako zdroj tepla a teplej vody sú navrhované tepelné čerpadlá, resp. fotovoltaika. V rámci navrhovanej činnosti vznikne nový stredný zdroj znečisťovania ovzdušia a to záložný zdroj.“*

Vyhodnotenie okresného úradu: *„Okresný úrad berie stanovisko dotknutého orgánu na vedomie s konštatovaním, že je súhlasné. Dotknutý orgán odporúča opatrenia na minimalizáciu negatívnych vplyvov stavebnej činnosti na ovzdušie, ktoré okresný úrad zahrnul do opatrení záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania.“*

Okrem toho, že ide o svojvoľné a arbitrárne posúdenie, ktoré nie je výsledkom ústneho prerokovania podľa §29 ods.6 zákona o EIA, je aj obsahom nesprávne. Toto stanovisko nie je súhlasné (t.j. že nepožaduje ďalšie posudzovania); nie je ani nesúhlasné (teda že ho požaduje). Toto stanovisko identifikuje hlavné vplyvy na životné

prostredie z hľadiska ochrany ovzdušia a bolo preto predmetom ďalšieho skutkového zisťovania.

Toto ďalšie skutkové zisťovanie požadovalo; ZDS výslovne žiadalo bližšie zistiť konkrétne vplyvy na ovzdušie a navrhlo aby sa zabezpečila emisno-imisný posudok. Ten zabezpečený nebol a vplyvy neboli zistené ani inak.

Zámer obsahoval informáciu o vplyvoch na výstupoch: „Počas výstavby: Hlavnými zdrojmi znečistenia ovzdušia počas výstavby budú plynné znečisťujúce látky a tuhé znečisťujúce látky vznikajúce z plošného stacionárneho zdroja, mobilné zdroje, najmä emisie z dopravy a tuhé znečisťujúce látky vznikajúce počas výkopových prác a terénnych úprav. Najvýznamnejšími zdrojmi znečistenia ovzdušia budú nákladné motorové vozidlá. Tento druh znečistenia ovzdušia je považovaný za dočasnú záťaž, ktorá bude trvať iba počas výstavby. Počas prevádzky: Zdrojom znečisťujúcich látok posudzovanej činnosti budú líniové a plošné zdroje, statická doprava ako aj zvýšená intenzita dopravy na príjazdovej komunikácii k navrhovanej činnosti.“

Štátna ochrana ovzdušia upozornila na ďalší zdroj znečistenia ovzdušia a to stredný stacionárny zdroj znečistenia (záložný zdroj), ktorý v zámere vyhodnocovaný nebol resp. sa vôbec nepredpokladal (str.49, druhý odstavec kapitoly IV.2.1.)

Uvedený vplyv je predmetom kritéria zisťovacieho konania č. I.4 prílohy č.10 k zákonu o EIA; jeho identifikácia a právne vyhodnotenie v rozhodnutí zo zisťovacieho konania absentuje.

Podľa prílohy č.1 k zákonu č.146/2023 Z.z. o ochrane ovzdušia znečisťujúcimi látkami sú: „1. PM10 a PM2,5; 2. oxid siričitý; 3. oxid dusičitý; 4. oxidy dusíka; 5. oxid uhoľnatý; 6. Ozón; 7. Benzén; 8. polycyklické aromatické uhľovodíky (benzo(a)pyrén); 9. Olovo 10. Ortuť; 11. Arzén; 12. Kadmium; 13. Nikel“

V zámere sa na túto tému uvádza „Pri doprave a parkovaní bude dochádzať k znečisteniu ovzdušia výfukovými plynmi – CO, NOx, prchavými organickými látkami (VOC) a pevnými exhalátmi (prachom) z motorových vozidiel užívateľov rodinných domov. Najvýraznejší pohyb motorových vozidiel sa predpokladá v raňajších a popoludňajších hodinách.“ (str.49, druhý odstavec kapitoly IV.2.1.)

Kvantitatívne vyhodnotenie predpokladaného znečistenia ovzdušia absentuje úplne ako v zámere.

Podľa §3 ods.1 až ods.3 zákona č.146/2023 Z.z. o ochrane ovzdušia „(1) Cieľom v kvalite ovzdušia je udržať kvalitu ovzdušia v miestach, kde je dobrá kvalita ovzdušia, a zlepšiť kvalitu ovzdušia v ostatných prípadoch. (2) Úroveň znečistenia ovzdušia je vyjadrená ako koncentrácia znečisťujúcej látky v ovzduší alebo depozícia znečisťujúcej látky na zemskom povrchu za určitý čas. (3) Prípustnú úroveň znečistenia ovzdušia na zabránenie, prevenciu alebo zníženie škodlivých vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie ako celok určujú normy kvality ovzdušia ustanovené pre vybrané znečisťujúce látky vykonávacím predpisom podľa § 62 písm.a) vyjadrené ako a) limitná hodnota, b) kritická úroveň, c) cieľová hodnota, d) dlhodobý cieľ, e) indikátor priemernej expozície, f) národný cieľ zníženia expozície, g) záväzok zníženia expozície, h) celková depozícia, i) informačný prah a j) výstražný prah.“

Podľa §4 ods.1 a ods.2 zákona č.146/2023 Z.z. o ochrane ovzdušia „(1) Hodnotením kvality ovzdušia je zisťovanie úrovne znečistenia ovzdušia použitím metód merania, výpočtu, predpovedania alebo odhadu. (2) Zoznam znečisťujúcich látok na účely hodnotenia a riadenia kvality ovzdušia je uvedený v prílohe č. 1. Hodnotenie kvality ovzdušia môže ministerstvo rozšíriť v odôvodnených prípadoch aj na iné znečisťujúce látky.“

Z príslušných ustanovení zákona o ochrane ovzdušia zároveň priamo vyplýva potreba emisno-imisného posudku, ktorý kvalifikuje a následne aj vyhodnotí vplyvy na ovzdušie.

Nedostatky zisťovania v zmysle stanoviska štátnej ochrany ovzdušia ale aj ZDS spôsobujú závažné nedostatky skutkového zisťovania spôsobujúce nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

8) Nedostatok skutkového zisťovania: vplyvy dopravy na životné prostredie z viacerých sledovaných hľadísk cestného zákona

Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky listom č. 14344/2025/SSP/32459 výslovne požadovalo rešpektovať

požiadavky, okrem iného aj „dopravné pripojenia žiadame riešiť na základe dopravno-inžinierskych podkladov, posúdením dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možností systémom obslužných ciest a ich pripojením na existujúce miestne cesty a následne na nadradenú cestnú sieť v súlade s platnými STN a technickými predpismi bez nutnosti udeľovania súhlasu na technické riešenie odlišné od STN a technických predpisov pre pozemné komunikácie, autorizovaným inžinierom pre dopravné stavby“ a „dodržať v blízkosti pozemných komunikácií ochranné pásma pred negatívnymi účinkami dopravy podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov (ďalej len „vyhláška MZSR“). Umiestnenie lokalít, predovšetkým bývania, v pásme s prekročenou prípustnou hodnotou hluku, infrazvuku a vibrácií dôrazne neodporúčame. V prípade potreby je nevyhnutné navrhnuť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat investorov na vykonanie týchto opatrení (napr. protihlukových);“

Vyhodnotenie okresného úradu: „Okresný úrad berie stanovisko dotknutého orgánu na vedomie s konštatovaním, že súhlasí s ukončením procesu posudzovania navrhovanej činnosti za podmienky rešpektovania jeho požiadaviek. Okresný úrad vyhodnotil uvedené požiadavky za opodstatnené a zahrnul ich do opatrení záväzného stanoviska zo zisťovacieho konania.“

Okrem toho, že ide o svojvoľné a arbitrárne posúdenie, ktoré nie je výsledkom ústneho prerokovania podľa §29 ods.6 zákona o EIA, je aj obsahom nesprávne. Toto stanovisko nie je súhlasné (t.j. že nepožaduje ďalšie posudzovania); nie je ani nesúhlasné (teda že ho požaduje). Toto stanovisko identifikuje hlavné vplyvy na životné prostredie z hľadiska zistenia potreby vyvolaných investícií dopravno-kapacitným posudkom a zistením reálneho zaťaženia hlukom; súhlasné bolo toto stanovisko len podmienene a to za predpokladu jeho rešpektovania.

Úrad toto stanovisko nerešpektoval. Úrad pochybil práve v tom, že namiesto toho, aby ďalej skutkovo zisťoval uvedené vplyvy a riadne ich vyhodnotil a prípadne určil opatrenia na ich zmiernenie či elimináciu (čo je podľa §29 ods.15 zákona o EIA podstata rozhodnutia), tak túto povinnosť preniesol na nasledujúce povoľujúce úrady. Kolegovia z cestného správneho orgánu musia byť šťastní akú robotu im vyrábajú lajdáci odboru životného prostredia na okresnom úrade.

Z hľadiska práva na životné prostredie však ide o upretie práva na včasné a úplné informácie.

Podľa čl.45 Ústavy SR „každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu“. Vyžaduje sa kumulácia včasnosti a úplnosti informácie o životnom prostredí. Teda len také „zistenia, opísanie a vyhodnotenie priamych a nepriamych vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie“ (§2 písm.b zákona o EIA) je ústavno konformné, ktoré sú úplné a včasné. Informácia, ktorá bude zisťovaná až v nasledujúcom povoľovacom konaní teda nie je včasná.

Podľa §2 písm.e zákona o EIA je účelom zákona „získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov“; taká interpretácia ktorá umožňuje zisťovanie relevantných vplyvov až v nasledujúcom povoľovacom konaní a nie už v zisťovacom konaní teda nezabezpečila účel zákona o EIA.

* * *

Podľa §2 ods.4 cestného zákona „Navrhovanie pozemných komunikácií sa vykonáva podľa platných slovenských technických noriem, technických predpisov, objektívne zistených výsledkov výskumu a vývoja pre cestnú infraštruktúru alebo obdobných technických špecifikácií.“

Podľa §14 cestného zákona „(1) Cestné správne orgány dbajú o to, aby bola na cestných pomocných pozemkoch, prípadne na iných vhodných pozemkoch tvoriacich súčasť diaľnic, ciest a miestnych ciest (svahy násypov, odpočívadlá a podobne), primerane podľa miestnych podmienok pestovaná vhodná cestná zeleň; pritom je potrebné, aby nebola ohrozená bezpečnosť cestnej premávky alebo aby nebolo neúmerne sťažované použitie týchto pozemkov na účely správy diaľnic, ciest alebo miestnych ciest alebo na obhospodarovanie susedných pozemkov. (2) Pri riešení cestnej zelene sa rešpektuje hľadisko bezpečnosti cestnej premávky pri jeho prerokúvaní s orgánmi ochrany prírody a životného prostredia. (3) O umiestňovaní a druhovom zložení cestnej zelene a o

výrube jej drevín rozhoduje cestný správny orgán po dohode s orgánom životného prostredia.“

Podľa §19 cestného zákona „(1) Ak pri veľkých stavbách, ťažobných prácach alebo pri terénnych úpravách, ktoré vyžadujú stavebné povolenie alebo iné povolenie podľa osobitných predpisov, 7) sa má užívať pozemná komunikácia, ktorej stavebno-technické vybavenie nezodpovedá požadovanej premávke na tejto komunikácii, musia sa na nej vykonať potrebné úpravy po dohode s jej vlastníkom alebo správcom. Ak vykonanie úprav nie je účelné alebo možné, musí sa vybudovať nová pozemná komunikácia, ktorá zodpovedá predpokladanej dopravnej záťaži. Stavbu novej komunikácie alebo úpravy existujúcej komunikácie je povinný zabezpečiť na vlastný náklad ten, kto túto potrebu vyvolal. (2) Ak sa má pozemná komunikácia zrušiť v dôsledku inej investičnej výstavby, uzavretia územia alebo ak sa má na nej dlhodobo vylúčiť, prípadne obmedziť cestná premávka, je ten, kto túto potrebu vyvolal, povinný po dohode s cestným správnym orgánom, vlastníkom alebo so správcom komunikácie zabezpečiť výstavbu novej alebo úpravu existujúcej pozemnej komunikácie v rozsahu zodpovedajúcom dopravným potrebám.“

Okrem toho, že úrad do podmienok uviedol parafrázu zákonných ustanovení a teda zjavne nejde o opatrenia alebo vlastnosti projektu, ktoré má zámer spĺňať, dôležitý je obsah príslušných technických podkladov ako aj ustanovení cestného zákona nakoľko z nich vyplývajú aj kritériá zisťovacieho konania, ktoré sa majú na zámer uplatniť: vplyvy na výstupoch – na vody, na ovzdušie a vyvolané investície.

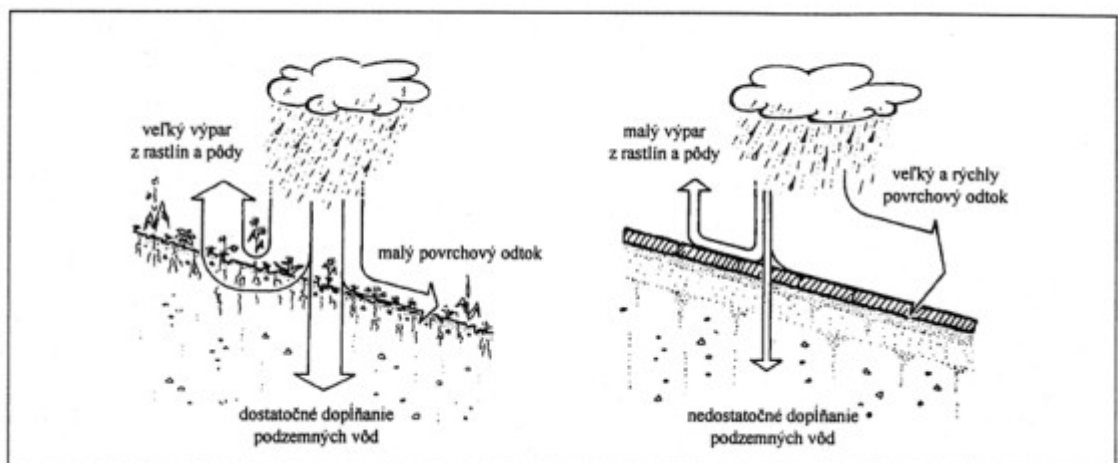
Pre toto zisťovacie konania sú relevantné tri technické predpisy:

- Podľa Technických predpisov SSC k odvodňovaniu cestných komunikácií (parkoviská sú pozemné komunikácie) TP017 (https://www.ssc.sk/files/documents/technicke-predpisy/tp/tp_017.pdf), sa podľa miestnych hydrogeologických a mikroklimatických pomerov má navrhovať aj odvodnenie komunikácií:

V súčasnosti je celosvetovo platný všeobecný trend ochrany životného prostredia a tomu sa prispôbuje legislatíva v EÚ a následne aj u nás. Cieľom je zachovanie a prípadné zlepšenie stavu prostredia. Výstavba líniových stavieb predstavuje v tomto prípade výrazný zásah do životného prostredia, a to nielen v negatívnom, ale aj v pozitívnom smere. Maximálnym využitím pozitívnych efektov sa môžu výrazne zmierniť a niekedy úplne eliminovať negatívne efekty spojené s výstavbou a prevádzkou cestných komunikácií.

Líniové stavby z hľadiska zásahu do režimu vodného prostredia môžu často spôsobiť výraznú zmenu v prostredí. Citlivým prístupom k návrhu stavby a uskutočnením príslušných opatrení sa môžu prakticky úplne eliminovať vyvolané negatívne efekty. Cestná komunikácia predstavuje antropogénnu prekážku povrchovému odtoku dažďových vôd z okolitého prostredia a samozrejme svojím nepriepustným povrchom zvyšuje pôvodný povrchový odtok z prostredia (pozri obr.1).

Obrázok 1 – Schéma povrchového odtoku v prirodzenom a antropogénnom prostredí

Týmto sa ochudobňujú pôdne vrstvy o často nezanedbateľný objem vody, až postupne nastáva trvalá zmena hladiny podzemnej vody. Tento fakt je potrebné brať do úvahy pri riešení odvodnenia komunikácií a konfrontovať ho so Zákonom o vodách, ktorý nám opätovne ukladá navrhovať opatrenia na zamedzenie nepriaznivého účinku povodní a sucha.

Následne aj kapitola 3 obsahuje rôzne spôsoby odvodnenia komunikácií: 1) kanalizáciou 2) cestnými rigolmi pri cestách a 3) drenážou do podlažia.

ZDS navrhovalo, aby parkovacie plochy boli zrealizované ako vegetačné parkoviská, čo je požiadavka odôvodnená ako osobitným zákonom na projekciu parkovísk (cestným zákonom) tak aj odborným materiálom a štátnou stratégiou na zmierňovanie vplyvov klimateckej krízy (aktualizovanou adaptačnou stratégiou SR):

Podľa precedenčného rozhodnutia Najvyššieho súdu sp.zn. 5Sžo/21/2012 „Najvyšší súd si záverom dovoľuje dať opakovane do pozornosti, že zo žiadneho zákona Slovenskej republiky, ani z Aarhuského dohovoru nevyplýva právny nárok občianskych združení a zainteresovanej verejnosti, aby ich pripomienkam, ktoré podávajú procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, bolo vyhovené. Účelom prístupu k informáciám a účasti verejnosti na rozhodovacom procese, ako aj prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zaručených týmto dohovorom je, aby sa verejnosť mohla nielen vyjadriť, ale najmä prostredníctvom odborníkov z oblasti životného prostredia predložiť

kvalifikované pripomienky tak, aby sa hodnotiaci proces viedol bola odbornej vecnej rovine vzhľadom k cieľu (k tomu pozri bližšie rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5Sžz/1/2010 z 28. apríli 2011 a sp. zn. 8Sžz/1/2010 z 27. januára 2011)“.

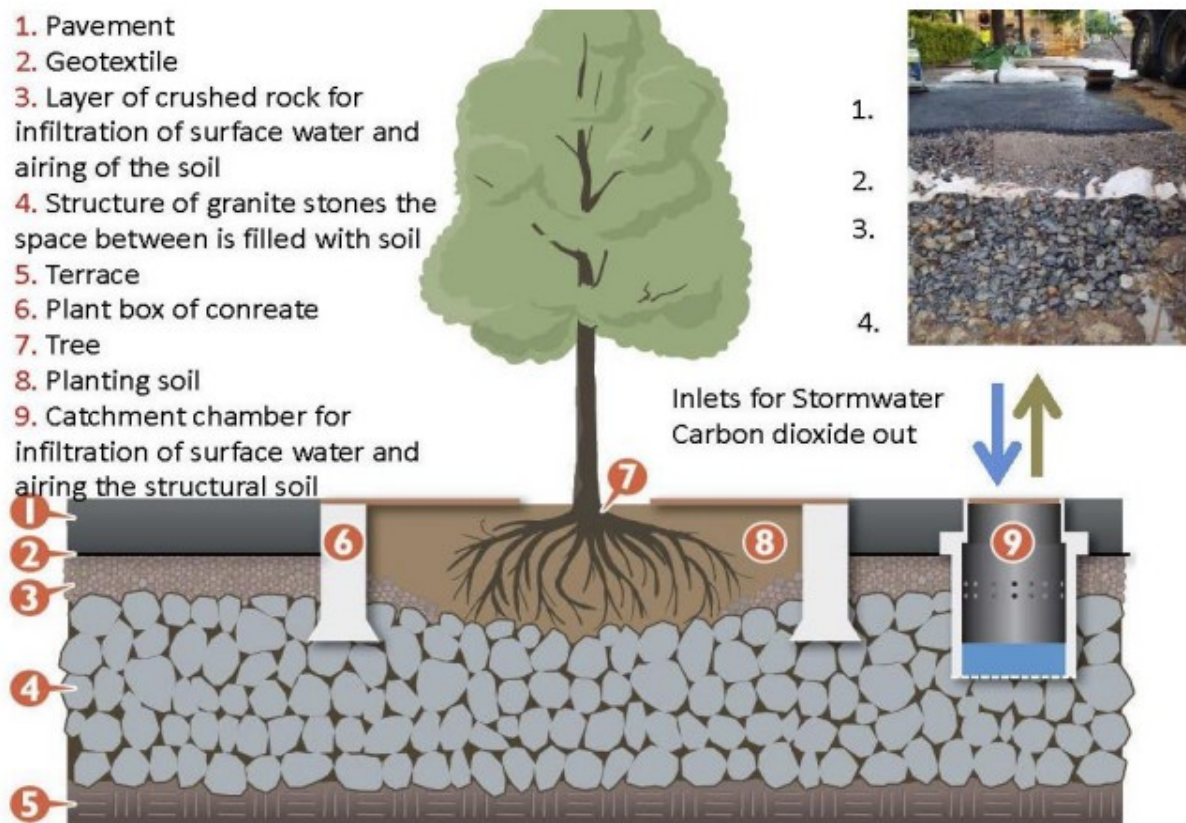
Iným slovom, o zohľadnení TP017 ako aj o návrhu environmentálneho opatrenia zo strany ZDS sa nerozhoduje svojvoľne (jej arbitrárnym akceptovaním či arbitrárnym zamietnutím či nebodaj prenesením na budúci povoľujúci úrad) ale výlučne na základe odbornej diskusie; tou odbornou diskusiou malo byť ústne prerokovanie podľa §29 ods.6 zákona o EIA. Návrhy ZDS mali pôsobiť ako návod, pomôcka aj inšpirácia.

- Ďalším technickým predpisom je aj Technický predpis TP035 (https://www.ssc.sk/files/documents/technicke-predpisy/tp/tp_035.pdf) podľa ktorého sa má navrhovať aj cestná zeleň, teda vegetačné úpravy územia priliehajúce ku vozovke, ktoré sú tiež súčasťou cesty ako ich biotická zložka.

Zeleň prilahlá ceste teda nie sú vegetačné úpravy, či mestská zeleň ale biotické opatrenia na zmiernenie environmentálnych vplyvov; cestné rigoly sú prírodné odvodňovacie zariadenia; vegetačná dlažba je odvodňovací stavebný výrobok ako alternatíva či doplnok k stromovej aleji, ktorá plošný však a odpar kompenzuje plochou listov stromov cestnej zelene.

ZDS navrhovalo aj prvky cestnej zelene:

Realizácia výsadby vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks dreviny na každé 4 povrchové parkovacie státi; myslí sa tým nielen počet ale aj umiestnenie, aby svojou korunou tieto 4 parkovacie státi tienili. Koreňovú sústavu pri tom je potrebné zakladať tzv. švédskym systémom:

alebo ako alternatívu použiť systém tzv. stromových buniek:

Parkovacie státa samotné prekryť popínavými rastlinami na nosných konštrukciách z oceľových laniek.

Aj o zohľadnení TP017 ako aj o návrhu environmentálneho opatrenia zo strany ZDS sa nerozhoduje svojvoľne (jej arbitrárnym akceptovaním či arbitrárnym zamietnutím či nebudaj prenesením na budúci povoľujúci úrad) ale výlučne na základe odbornej diskusie; tou odbornou diskusiou malo byť ústne prerokovanie podľa §29 ods.6 zákona o EIA. Návrhy ZDS mali pôsobiť ako návod, pomôcka aj inšpirácia.

- Ďalším technickým predpisom je aj Technický predpis TP102 (https://www.ssc.sk/files/documents/technicke-predpisy/tp/tp_102-2024.pdf) podľa ktorého sa majú vypracúvať dopravno-inžinierske podklady, vrátane dopravno-kapacitných posudkov.

Stanovisko MD SR tak priamo podmieňovalo ďalšie posudzovanie alebo neposudzovanie skutkovým zisťovaním v zmysle tohto TP.

Dopravno-kapacitné posudzovanie je pritom potrebné nielen vo vzťahu k vplyvu na výstupoch pre vyvolané investície; ale aj pre zistenie zaťaženia ovzdušia, ktoré je priamo úmerné dopravnému zaťaženiu.

Aj stanovisko mesta Košice č. MK/A/2025/16250 požadovalo „*odporúčame overiť vhodnosť a kapacitu dopravného napojenia na Triedu KVP*“, čo je fakticky len rozšírenie požiadavky dopravno-kapacitného posúdenia z dielne MD SR.

Nedostatky zisťovania v zmysle stanoviska MD SR, mesta Košice ale aj ZDS spôsobujú závažné nedostatky skutkového zisťovania spôsobujúce nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

9) Nedostatok skutkového zisťovania: absencia záväzného stanoviska podľa §16a ods.1 vodného zákona zo strany štátnej vodnej správy resp. absencia zistení, ktoré by mali byť jeho obsahom

Podľa §16a ods.1 vodného zákona má žiadateľ požiadať o záväzné stanovisko, či sa pre danú činnosť vyžaduje výnimka podľa §16a ods.10 vodného zákona. Zjednodušene povedané: ak sa vyžaduje výnimka, tak potom je vplyv na vody významný a ak sa nevyžaduje tak významný nie je. Súčasne súčasťou výnimky majú byť opatrenia, ktoré zabezpečia že aj za udelenia výnimky nedôjde k zásadnému zhoršeniu stavu vôd.

Predmetom zisťovacieho konania je okrem iného zistiť vplyvy na vody resp. ako veľké sú. Nerozumieme vyjadreniu a stanovisku štátnej vodnej správy, ktorá na jednej strane povie, že „*že realizáciou navrhovanej činnosti môže dôjsť k negatívnemu vplyvu na množstvo a kvalitu povrchových vôd ako aj k zmene hydrologických a hydrogeologických pomerov riešeného územia*“ ale už nepovie, či je potrebná aj výnimka.

Ukázalo sa, že „*že realizáciou navrhovanej činnosti môže dôjsť k negatívnemu vplyvu na množstvo a kvalitu povrchových vôd ako aj k zmene hydrologických a hydrogeologických pomerov riešeného územia*“; ale všetkých toto konštatovanie nechalo ľahostajných. Nikto sa nevyjadril k tomu, ako veľké je to riziko, či je potrebná

výnimka podľa §16a ods.10 vodného zákona a ak áno tak za akých podmienok; pritom toto všetko je predmetom verejných záujmov ochrany vôd, ktoré mala realizovať práve štátna vodná správa. Na prerokovaní zámeru mala byť štátna vodná správa aktívna, aby sa identifikovali tieto riziká voči vodám ako aj to, či je potrebná výnimka. Všetky tieto informácie pri tom majú byť obsahom záväzného stanoviska podľa §16a ods.1 vodného zákona.

Podľa čl.45 Ústavy SR „každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu“. Vyžaduje sa kumulácia včasnosti a úplnosti informácie o životnom prostredí. Teda len také „zistenia, opísanie a vyhodnotenie priamych a nepriamych vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie“ (§2 písm.b zákona o EIA) je ústavno konformné, ktoré sú úplné a včasné. Informácia, ktorá bude zisťovaná až v nasledujúcom povoľovacom konaní teda nie je včasná.

Podľa §2 písm.e zákona o EIA je účelom zákona „získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov“; taká interpretácia ktorá umožňuje zisťovanie relevantných vplyvov až v nasledujúcom povoľovacom konaní a nie už v zisťovacom konaní teda nezabezpečila účel zákona o EIA.

Absencia skutkových zistení potrebných pre formuláciu obsahu záväzného stanoviska podľa §16a ods.1 vodného zákona spôsobuje neúplnosť informácií o životnom prostredí, ktoré mali byť zisťovacím konaním zabezpečené a súčasne to predstavuje nedostatok skutkových zistení aj pre následný povoľujúci orgán.

V danom prípade však je podľa štátnej vodnej správy reálne, že je potrebná nielen výnimka ale aj aplikácia čl. 4.7 Smernice o vodách, ktorá by v takomto prípade mala byť súčasťou posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Podľa rozsudku NS SR č. 6Sžf/1/2009 „*Nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov je založená na nedostatku dôvodov skutkových zistení, o ktoré sa opierajú rozhodovacie dôvody. Za takéto vady možno považovať prípady, keď rozhodnutie je založené na skutočnostiach v konaní nezisťovaných, prípadne na dôkazoch získaných v rozpore so zákonom alebo prípady, keď nie je zrejmé, či nejaké dôkazy boli v konaní vykonané.*“

Ide o porušenie práva na úplné a včasné informácie podľa čl.45 Ústavy SR ako aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok skutkových zistení a skutkového zisťovania.

Zároveň napadnuté rozhodnutie nemožno v žiadnom prípade vnímať ako súhlasné; čo to vlastne je súhlasné stanovisko? V zisťovacom konaní sa nevyjadruje súhlas alebo nesúhlas lesa zisťujú vplyvy a dotknutý úrad vplyvy identifikoval a tak mal príslušný úrad skúmať podrobnejšie. Podľa dôvodovej správy k §29 „*Ak niektorý z pripomienkujúcich subjektov nedoručí písomné stanovisko, v ktorom si uplatní pripomienky alebo požiadavky, jeho stanovisko k navrhovanej činnosti alebo jej zmene sa považuje za súhlasné, teda, že nepožaduje posudzovanie navrhovanej činnosti alebo jej zmeny podľa zákona, a nemôže si následne uplatniť pripomienky alebo požiadavky v rámci ústneho pojednávania.*“

Z obsahu stanoviska štátnej vodnej správy rozhodne nemožno usúdiť, že bolo súhlasné, t.j. že nepožadovalo ďalšie posudzovanie. Z obsahu stanoviska štátnej vodnej správy jednoznačne vyplýva požiadavka ďalšieho skutkového zisťovania, od ktorého tiež môže závisieť výrok vo veci samej.

10) Nedostatok skutkového zisťovania: absencia záväzného stanoviska podľa §16a ods.1 vodného zákona zo strany štátnej vodnej správy resp. absencia zistení, ktoré by mali byť jeho obsahom

Podľa §82 ods.11 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny „*Orgán ochrany prírody v konaní o vydaní súhlasu na vykonanie činnosti a o povolení výnimky zo zákazu činnosti podľa tohto zákona prihliada aj na to, či je vykonanie činnosti v súlade s dokumentáciou ochrany prírody a krajiny a rozhodnutím vydaným podľa osobitného predpisu a či sa činnosť vykonáva v súlade s využívaním územia stanoveným podľa osobitného predpisu.*“

Podľa §47 ods.3 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny „*Na výrub dreviny sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody, ak tento zákon neustanovuje inak. Súhlas na výrub dreviny sa môže v odôvodnených prípadoch vydať len po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a vplyvov na zdravie človeka a so súhlasom vlastníka alebo správcu, prípadne nájomcu, ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy, pozemku, na*

ktorom drevina rastie, ak žiadateľom nie je jeho vlastník, správca alebo nájomca a po vyznačení výrubu dreviny.“

Podľa §22 ods.10 vyhlášky č.170/2021 Z.z. o ochrane prírody a krajiny „*Pri posudzovaní žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny sa prihliada na a) druh a zdravotný stav dreviny, b) funkciu a význam dreviny pre životné prostredie, c) ochranu osobitne chránených častí prírody a krajiny.“*

Podľa §48 ods.1 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny „*Orgán ochrany prírody uloží žiadateľovi v súhlase na výrub dreviny povinnosť, aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín na vopred určenom mieste, a to na náklady žiadateľa; uprednostňuje pritom geograficky pôvodné a tradičné druhy. Ak žiadateľ nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa náhradná drevina vysadila, môže mu orgán ochrany prírody uložiť i starostlivosť o ňu, najviac však na dobu troch rokov. Ak nemožno uložiť náhradnú výsadbu, orgán ochrany prírody uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny (§95). Orgán ochrany prírody uloží povinnosť zaplatiť finančnú náhradu aj tomu, kto vyrúbал dreviny bez súhlasu, a to do výšky spoločenskej hodnoty dreviny.“*

Účelom zisťovacieho konania podľa §2 písm.b zákona o EIA je „*zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaného strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie*“ .

Účelom zisťovacieho konania podľa §2 písm.e zákona o EIA je „*získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov*.“

Účelom zisťovacieho konania je teda podať ucelenú informáciu o životnom prostredí spočívajúcu v opísaní hlavných vplyvov a to tak, aby to bola úplná a včasná informácia ako pre verejnosť tak aj pre budúce povoľovacie orgány.

Podľa čl.45 Ústavy SR „*každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu*“. Vyžaduje sa kumulácia včasnosti a úplnosti informácie o životnom prostredí. Teda len také „zistenia, opísanie a vyhodnotenie priamych a nepriamych vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie“ (§2 písm.b zákona o EIA) je ústavno konformné, ktoré sú úplné a včasné. Informácia, ktorá bude zisťovaná až v nasledujúcom povoľovacom konaní teda nie je včasná.

V zisťovacom konaní sa teda majú priniesť aspoň základné informácie o rozhodných skutočnostiach, ktoré budú v budúcom povoľovacom konaní zohľadňované v zmysle vyššie citovaných právnych predpisov.

11) Neuplatnenie základnej zásady ochrany životného prostredia podľa §12 zákona č.17/1992 Zb.

Príslušný úrad uplatnil úvahu „*Taktiež riziká navrhovanej činnosti sa pohybujú v spoločensky prijateľnej miere a je možné im predchádzať aj okresným úradom určenými opatreniami zmierňujúce vplyv navrhovanej činnosti na životné prostredie*.“

Uvedená úvaha je v rozpore so základnou zásadou ochrany životného prostredia podľa §12 zákona č.17/1992 Zb.: „*(1) Prípustnú mieru znečisťovania životného prostredia určujú medzné hodnoty ustanovené osobitnými predpismi; tieto hodnoty sa určia v súlade s dosiahnutým stavom poznania tak, aby sa neohrozovalo zdravie ľudí a aby sa neohrozovali ďalšie živé organizmy a ostatné zložky životného prostredia. (2) Medzné hodnoty sa musia určiť s prihliadnutím na možné kumulatívne pôsobenie alebo spolupôsobenie znečisťujúcich látok a činností*.“

Príslušný úrad rozhodoval podľa akejsi nešpecifikovanej „spoločenskej prijateľnosti“, čo je právu životného prostredia pojem neznámy; za to neaplikoval základnú zásadu ochrany životného prostredia, ktorá výslovne a zrozumiteľne určuje akým spôsobom sa má zisťovať a je to podľa prahových hodnôt osobitných zákonov.

ZDS navrhlo viacero odborných posudkov, ktoré by overiteľne zistili merateľné znečistenie životného prostredia, z ktorých by sa dala zistiť aj prípustnosť zámeru, aj miera znečistenia a celkového zaťaženia životného prostredia ako aj relatívne riziko poškodenia životného prostredia – čo je mimochodom podstata zisťovacieho konania (screeningu).

Ohrozené verejné záujmy životného prostredia

12) Najväčším ohrozením verejných záujmov životného prostredia je právne diletantstvo pracovníkov príslušného úradu posudzovania EIA a ich odpor voči verejnosti a spoločenským zmenám.

Podľa rozhodnutia Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu 19SVs/7/2024 je verejným záujmom životného prostredia skúmaného správnym súdnictvom samotná zákonnosť v oblasti životného prostredia. Najväčším ohrozením životného prostredia v tomto smere je právny diletantizmus pracovníkov Okresného úradu Košice, odboru EIA a podobne aj opravných prostriedkov preukazujúcich základné nedostatky v znalostiach legislatívy životného prostredia.

Citujeme z dôvodovej správy k zákonu č.350/2024 Z.z.:

Súčasný zákon o posudzovaní vplyvov bol prijatý pred takmer 20 rokmi a odvtedy bol novelizovaný viac ako 20 krát. Hlavné zmeny boli do zákona prijaté po schválení novej Smernice o posudzovaní určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie č. 2011/92/EÚ jej významnej revíziu z roku 2014. Hoci mnohé tézy a ustanovenia z novej smernice a jej revízie boli do zákona implementované, v štrukturálnej a procesnej oblasti novela zákona nereagovala na jasné rozdelenie procesov súvisiacich s posudzovaním vplyvov na životné prostredie definované v Smernici EIA (osobitne rozdelenie zisťovacieho konania – screeningu, určenia rozsahu hodnotenia a samotného procesu posudzovania vplyvov). Práve zastaraný model uplatňovania týchto procesov často v praxi viedol k neodôvodneným prieťahom a stagnácii EIA procesov v Slovenskej republike.

Skutočný význam citovanej časti dôvodovej správy doceníme až uvedením si, že aplikačná prax procesov EIA v rokoch 2015 až 2024 bola významným spôsobom ovplyvnená činnosťou ZDS ale aj ďalšími faktormi na strane štátu:

- V roku 2017 do pracovného dôchodku odišli Ing. Gabriel Nižňanský a Ing. Milan Luciak, pracovníci odboru EIA na MŽP SR. Ich odchodom stratilo MŽP SR personálny substrát zabezpečujúci úlohu MŽP SR podľa §54 ods.2 písm.a a písm.e zákona o EIA – teda riadiť procesy EIA a metodicky i metodologicky ich usmerňovať. Tento výpadok sa nepodaril do dnešného dňa plnohodnotne nahradiť.
- Od ich odchodu do dôchodku výpadok schopností metodicky riadiť a usmerňovať výkon zákona EIA bol čiastočne kompenzovaný činnosťou ZDS, ktorej pripomienky sa prispôbili tomuto stavu. Ich účelom bolo „navigovať“ ako navrhovateľov ale aj úrady posudzovania EIA aby sa zaoberali aspoň tými najdôležitejšími skutkovými a procesnými okolnosťami v zmysle Smernice o EIA a zákona o EIA.
- V období rokov 2020 až 2023 boli významným spôsobom procesy EIA formované celospoločenským konfliktom štátu so zainteresovanou verejnosťou personifikovanou v spore Sulík-Budaj-Slávik a to ako v inštitucionálno-právnom význame slova (snaha o kriminalizáciu či rozpustenie ZDS), tak aj v zmysle mediálnych prejavov tohto konfliktu. Tento konflikt bol natoľko zásadný pre spoločenský vývoj Slovenska, že bol jedným z faktorov rozpadu tzv.Hegerovej vlády koncom leta 2022.
- Tento spoločenský konflikt sa stal okamžite po jeho vypuknutí jedným z hodnotiacich kritérií posudzovania právneho štátu na Slovensku a spôsob, akým sa s ním Slovensko vysporiada bol a jej významný aj pre posudzovanie schvaľovania tranží Balíka obnovy. Právnym prejavom vo vzťahu k ZDS sú procesy Európskej komisie č.CHAP(2022)00380 a CHAP(2023)00129.
- Nová vláda od novembra 2023 prehodnocovala, či bude pokračovať v tomto spoločenskom spore; veľmi rýchlo sa však zorientovala o jeho skutočných príčinách a začali sa pripravovať reformné zákony o strategických investíciách, nový stavebný zákon, nový zákon o EIA a nepriamo aj zákon o mimovládach.

paralelne s tým ako prebiehal rozvrat procesov EIA na strane štátu sa zvyšoval význam ZDS pre investorov:

- Komunikácia a spolupráca so ZDS ešte predtým ako investori, ktorí si zakladajú na ESG politikách (čo je naplnením čl.6 ods.5 Aarhuského dohovoru) sa veľmi rýchlo stalo dobrou obchodnou zvyklosťou podľa §246 Obchodného zákonníka. Toto bolo umocnené ešte práve rozkladom a stagnáciou procesov EIA a neschopnosťou štátu na tieto výzvy reagovať. Ekologicky a sociálne zodpovední investori, stavebníci a developeri hľadali a našli v ZDS strategického partnera pre rozvoj ESG princípov na Slovensku.
- Priamym dôsledkom bolo vytvorenie nového trhového štandardu v stavebníctve zohľadňujúce ESG princípy. To zase fakticky spôsobilo že nedodržiavanie týchto faktických dobrých obchodných zvyklostí bolo trhovými účastníkmi vnímané ako porušenie princípov férovej hospodárskej súťaže podľa čl.55 Ústavy v spojení s §44 ods.2 písm.h Obchodného zákonníka. To zase len akcelerovalo a katalizovalo potrebu celkových spoločenských a právnych zmien.

- Spoločensko-politický vývoj na Slovensku v roku 2024 bol formovaný aj tým, aký bude nový zákon EIA, aký bude nový stavebný zákon ako aj aké je miesto občianskej spoločnosti v spoločnom živote na Slovensku – práve vyššie uvedené procesy boli jedným z faktorov, prečo vláda SR prvýkrát si dala do programového vyhlásenia vlády budovanie slovenského hospodárstva na princípoch ekologicky a sociálne orientovanej ekonomiky, prečo uvedené zákony skončili ako reformné a prečo apolitické a odborné a pritom nekompromisné a dôsledné ZDS prispelo k otupeniu sporu vládneho a mimovládneho sektora. Ide o formu spoločenského zmierenia štýlom keď si už nepomáhame, tak si aspoň neškodíme.
- Súdna moc reagovala v krátkom slede dvomi judikátmi reflektujúcich činnosť ZDS: judikát NSS SR 6Svk/14/2021, ktorý „stagnáciu agendy EIA“ preniesol do rozhodovacej praxe a judikát veľkého senátu NSS SR 19SVs/7/2024, ktorý začal dovtedajšiu súdnu prax „obracat“ smerom k rozvoju práva životného prostredia a významu zainteresovanej verejnosti pre právny rozvoj. Podstata judikátu 19SVs/7/2024 je v tom, že procesnou stranou žalobcu je celá verejnosť a nie len jej jeden subjekt (teda žalobcom nie je fyzická alebo právnická osoba) a že verejným záujmom, ktorý sa žalobou chráni je samotná zákonnosť podľa zákona chrániaceho životné prostredie. Rozhodnutie súdu sa má odvíjať predovšetkým od legitímnych očakávaní aktérov v zmysle zásady materiálneho právneho štátu.

Na začiatku v roku 2020 boli publikované tri odborné diela venujúce sa agende životného prostredia a aj procesov EIA:

- Analýza vybraných aspektov fungovania a výkonu štátnej správy starostlivosti o životné prostredie, Mgr. Imrich Vozár a kol., VIA IURIS; druhá časť: Princíp zákazu zneužitia práva a jeho uplatnenie pri aplikácii zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zákona o slobodnom prístupe k informáciám (publikované: https://viaiuris.sk/wp-content/uploads/2020/04/Analýza_II.cast_.pdf)

Túto prácu môžeme za odborný objektívny a nezaujatý analytickú prácu aplikačnej praxe v oblasti agenda EIA.

- Občianske združenia ako neštátny subjekt kontroly verejných záujmov v oblasti ochrany životného prostredia, Marcel Slávik, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Bratislava 2020 (publikované: <https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=FD287398550734C849BF16BBBA89>)

Túto prácu môžeme interpretovať ako dôkaz o odbornom vzdelaní štatutára ZDS v oblasti správneho práva ako aj v oblasti pôsobnosti združenia, ktorému predsedá a súčasne aj spôsob jeho uvažovania, od ktorého sa dajú odvodiť legitímne očakávania, ktoré má od správneho súdnictva.

- Volebný programu strany SaS Z ROKU 2020, ktorý na str. 239 (<https://drive.google.com/file/d/1Lm-77JSeKLdM58bGv1d6YYWCcRAW-Rs2/view>) uvádza: „Zabráňime, aby „slávici“ mohli vypaľovať stavebníkov, ide najmä o proces EIA. Nastavíme pravidlá tak⁷¹⁰, aby nemohol ktokoľvek podávať odvolania a sťažnosti na ktorýkoľvek projekt a investičný zámer. Z praxe vieme, že existujú „výpalníci“, ktorí sa živia tým, že automaticky podávajú sťažnosti na akýkoľvek projekt, v ktorom je potrebné mať stanovisko EIA“

Tento politický program sa následne jeho predseda Richard Sulík snažil realizovať extenzívne medializovanou antikampaňou voči ZDS založenou na tvrdeniach o zneužívaní práva zo strany ZDS pričom žiadal, aby preto bola upravená legislatíva štátne orgány kontroly zákonnosti nepriznávali za to ZDS právo na spravodlivosť.

Výkon agendy a stagnácia procesov EIA je tak priamym dôsledkom toho, že štátna moc na procesy EIA aplikovala politický program strany SaS a prejavilo sa diskreditačnou mediálnou antikampaňou voči ZDS a jeho predsedovi, snahami o kriminalizáciu ZDS a jeho predsedu, zmeny legislatívy smerujúce k obmedzovaniu verejnosti. Jedinou silou, ktorá tomu čelila bolo práve ZDS a spoločenský ekosystém okolo ZDS a jeho predsedu. Úspech ZDS v tomto spoločenskom konflikte je dnes už predmetom najčerstvejších dejín moderného Slovenska a v uvedenom kontexte prenechávame na každom, aby si z toho odvodil príslušné interpretácie súčasného stavu.

Podľa čl.7 Aarhuského dohovoru stanovujúceho právo verejnosti na tvorbe plánov, programov a politík týkajúcich sa životného prostredia: „Každá Strana prijme vhodné praktické a/alebo iné opatrenia zabezpečujúce účasť verejnosti počas prípravy plánov a programov súvisiacich so životným prostredím v transparentných a spravodlivých podmienkach, poskytnúť verejnosti potrebné informácie. V rámci tohto systému sa použijú

ustanovenia článku 6 ods. 3, 4 a 8. Príslušný orgán verejnej moci zistí verejnosť, ktorá sa môže na procese zúčastniť, zohľadňujúc ciele tohto dohovoru. Každá Strana umožní verejnosti zúčastniť sa vo vhodnom rozsahu na príprave politik súvisiacich so životným prostredím.“

Podľa čl.8 Aarhuského dohovoru ustanovujúceho právo verejnosti na príprave vykonávacích predpisov a/alebo všeobecne použiteľných právne záväzných normatívnych nástrojov „Každá Strana sa usiluje podporovať, pokým sú ešte možnosti otvorené, účinnú účasť verejnosti na príslušnej úrovni počas prípravy vykonávacích predpisov a iných všeobecne použiteľných právne záväzných pravidiel orgánmi verejnej moci, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie. Na tento účel by mali byť vykonané nasledujúce kroky: a) mali by byť ustanovené dostatočné časové rámce pre účinnú účasť; b) mali by byť zverejnené návrhy predpisov alebo by mali byť inak verejne sprístupnené a c) verejnosti by mala byť daná možnosť pripomienkovania, a to priamo alebo prostredníctvom zastupiteľských poradných orgánov. Výsledky účasti verejnosti sa zohľadnia v najvyššej možnej miere.“

Iným slovom, ZDS využilo príležitosť, ktorú mu dal celospoločenský konflikt medzi štátom a občianskou spoločnosťou na to, aby sa na Slovensku všetko na dobré poslalo; iným slovom ZDS cielene pôsobilo tak, aby aktivovalo samoopravné mechanizmy demokratických procesov v spoločnosti (zmena zdola) a materiálneho právneho štátu. ZDS pri svojej činnosti uplatňovalo princípy Zelenej transformácie Európy (https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/green-transition_sk) tak, aby to bolo zdrojom konkurencieschopnosti Slovenska v EÚ a EÚ vo Svete; čím sa ovplyvnil aj Kompas konkurencieschopnosti (<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/competitiveness-compass/>) ako oficiálna politika Európskej komisie v období 2025-2030.

Neochota a skostnatenosť orgánov verejnej moci vykonávajúcej agendu EIA je tak najväčšou prekážkou nápravy neželaného stavu tejto agendy a reformného úsilia vlády, podnikateľov a zahraničných investorov, ale aj významnej časti občianskej spoločnosti.

Odborná nepripravenosť, lajdáckosť, nedôslednosť, neznalosť práva je tak najväčšou prekážkou ochrany životného prostredia ako v jednotlivých veciach tohto zámeru ale aj dobrej správy vecí verejných v oblasti agendy EIA. Odpor pracovníkov okresných úradov spôsobuje riziko opätovnej „stagnácie procesov EIA“.

Týmto odvolaním sa sleduje nielen náprava pochybení v konkrétnej veci, ale aj príspevok k zmenám v aplikačnej praxi príslušných orgánov posudzovania EIA tak, aby spĺňali princípy dobrej správy vecí verejných (https://commission.europa.eu/about/service-standards-and-principles/ethics-and-good-administration/good-administration/code-good-administrative-behaviour-and-complaints_sk) a odbornosti.

Slovensko potrebuje celospoločenskú mobilizáciu jej jednotlivých zložiek tak, aby každý slušne a poctivo robil to čo má – a tak, aby neurobil hanbu ani sebe ani Slovensku. Jej súčasťou je aj zelená transformácia Slovenska. Jej súčasťou sú aj legislatívne reformy. A jej súčasťou musí byť aj práca orgánov verejnej moci nie ako byrokratických kolosov ale ich práca ako poskytovateľov verejnej služby.

Podľa §29 ods.16 písm.b zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie „Proti záväznému stanovisku zo zisťovacieho konania, v ktorom príslušný orgán určil, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena nebude posudzovať podľa tohto zákona, môže podať odvolanie ... dotknutá verejnosť podľa § 3 písm. t).“; Zrušenie domových samospráv (ZDS) je zainteresovanou verejnosťou podľa §3 písm.t zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a ZDS týmto podáva toto odvolanie a navrhuje, aby odvolací orgán v zmysle §29 ods.18 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil na nové konanie pre procesné a vecné nedostatky identifikované v texte; odvolanie má podľa §29 ods.17 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie suspenzívny (odkladný) účinok, ktorý nie je pre neuplatňovanie správneho poriadku možné vylúčiť.

ZDS je občianskou odbornou inštitúciou, ktorá zasvätila svoju činnosť dôslednej ochrane životného prostredia a jeho neustálemu zlepšovaniu a formou presadzovania environmentálneho práva. Snaží sa o faktické zlepšovanie životného prostredia komunikáciou a osvetou medzi všetkými, kto do neho zasahuje a pri tom presadzuje európske stratégie obnovy prirodzenej biodiverzity v súlade s vnútroštátnou implantáciou strategickými plánmi (Národná stratégia ochrany biodiverzity, Národný program znižovania emisií Slovenskej republiky, Sociálno-klimatický plán) ale

zasadzuje sa aj o právnu ochranu životného prostredia účasťou v povoľovacích konaniach (<https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=FD287398550734C849BF16BBBA89>), kde je iniciátorom odbornej práce orgánov verejnej moci ale aj neštátnym kontrolórom vecnej a právnej správnosti rozhodnutí úradov t.j. aby úrady rozhodovali tak, že ďalší socio-ekonomický rozvoj je v symbióze s rozvojom a ochranou životného prostredia, čím sa snaží o Zelenú transformáciu Slovenska ako súčasť európskej zelenej transformácie (https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/green-transition_sk) a tak svojou súkromno-právnou iniciatívou prispieť k napĺňaniu ústavnej hodnoty environmentálne a sociálne zodpovedného hospodárstva a prispieť tak ku konkurencii schopnosti Slovenska a Európskej únie vo Svete (<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/competitiveness-compass/>).

- **Zásady Integrity konania ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/zasady-integrity-konania-zds/>
- **Environmentálne princípy činnosti ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-principy-cinnosti-zds/>

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS <https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in>, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,

--

Združenie domových samospráv | Marcel Slávik
sídlo: Rovnianska 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava

+421 907 901 676

www.samospravydomov.org

www.enviroportal.org

www.climaterealityproject.com